

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Sacerdotale & Clericorum Specvlvm Insigni Pietatis Ac Devotionis Supellectili exuberans

Kinckius, Matthias

Coloniæ, 1662

De habitu, tonsura, corona & superpelliceo clericorum secundùm canones
sacros,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46628](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46628)

DE HABITU, TONSU-
ra, Corona, & Superpelliceo Cle-
ricorum secundum Canones sacros.

Prohibete, fratres, per universas
vestrarum regionum Ecclesias, ut
Clerici qui Laicis & simplicibus, vir-
tutis, honestatis, pudicitiae & gra-
vitatibus exemplar esse debent, ac se-
ipsum tanquam signum purioris vitae,
rudioribus admirationem prudenter
exhibere, juxta, Apostolum, co-
mum nutriant, sed desuper caput in
modum sphaerae radant: quia sicut dis-
creti debent esse in conversatione, ita
etiam in tonsura & omni habitu discreti
debent apparere. Haec vobis fratres, ut
petistis, custodienda mittimus, &
custodire praecipimus. *Ex epistola de-
cretali sancti Aniceti Papae & martyris,
in fine. Anno Domini 167. haec eadem
verba citantur dist. 23. c. Prohibite Frat-
res Directe est ista epistola ad omnes Episcopos
Gallia.*

Cle-

Clericus professionem suam & inhabitu, & in incessu probet: & nec vestibus, nec calceamentis decorem querat. *Concilij Carthaginensis ordine & tempore quarti sub Anastasio Papa Anno Domini 398. convenerant Episcopi 214. inter quos erat S. Augustinus Capitul.*

Ut nullus Clericorum comam nutriat, aut barbam radat. *can. 3. Ex canonibus Barcinonensibus, qui habentur to. 2. Conciliorum, Pate. 2. fol. 31. immediate post Concilium Aurelianense 3. sub Vigilio Papa I. Anno Domini 540.*

Non oportet Clericos comam nutrire, & sic ministrare, sed attonso capite patentibus auribus, & secundum Aaron talarem vestem induere, ut sint in habitu ordinato. *Ex collectione antiquorum Canonum facta à sancto Martino Bracharensi Archiepiscopo, & missa ad Concilium Lucense habitum tempore inter regni Pontificij post Ioannis 3. obitum, capitulo 66. Anno Domini 572.*

Ut nullus Clericus sagum, aut vestimenta, aut calcamenta, nisi quod religionem deceat, induere præsumat. Quod si post hanc definitionem Clericus, aut cum indecenti veste: aut cum armis

armis inventus fuerit, à seniore ita
coerceatur, ut triginta dierum inclusio-
ne detentus, aqua tantum & modico
pane diebus singulis sustentur. *Concilijs
Matisconensis primi, sub Pelagio Papa 2. ca-
pitulo 5. Anno Domini 582.*

Quisquis autem vel abolitione ton-
suræ, vel sæcularis vestis assumptione
detectus fuerit attigisse transgressio-
nem, excommunicationis censuram ac-
cipiat. *Conciliij Toletani 10. Provincialis
capitulo 6. habiti sub Vitaliano Papa Anno
Domini 656.*

Si quis ex Clericis relaxaverit comā,
anathema sit. Et responderunt omnes
tertio (scilicet Patres istius Concilij) ana-
thema. *Conciliij Romani 1. sub Gregorio 2.
Papa, capitulo ultimo. Anno 721.*

Ut nullus Clericus aut Monachus co-
mam laxare præsumat, si quis Clericus
aut Monachus comam laxare præsump-
serit, anathema sit. *Conciliij Romani sub
Zacharia Papa cap. 8. Anno Domini. 643.*

Omnes Clerici fornicationem non fa-
ciant, nec habitum laicorum portent.
*Ex Concilio Suessionensi sub Zacharia Papa
Anno Domini 744 & Childerici Regis 2.
Aderat Papinus Dux.*

K

Uc

Ut nullus post tonsuram capillos usque populari nutrire presumat, nec sæcularem habitum sumat, si qui in hoc vitio reperti fuerint, aut corripiantur, aut excommunicentur. *Concilij Bavarici apud Dingeluingam celebrati sub Hadriano I. Papa can. ultimo Anno 772.*

Tonsuræ Ecclesiasticæ usus à Nazareis (ni fallor) exortus est. Qui prius crine servato, divina post magnam vitæ continentiam devotione completa caput radebant, & capillos in igne sacrificij pone jubebantur, scilicet ut perfectione devotionis suæ Domino consecrarent. Huius ergo exempli usus ab Apostolis introductus est, ut hi qui in divinis cultibus mancipati Domino consecrantur quasi Nazaræi, id est, sancti Dei crine præciso innoventur. Hoc quippè & Ezechielii Prophetæ, jubetur dicente Domino: tu fili hominis, sume tibi gladium acutum; & duces super caput tuum, & barbam, videlicet quia & ipse sacerdotali genere Deo ministerium sanctificationis deserviebat. Hoc & Nazareos illos Priscillam & Aquilam in Actibus Apostolorum primum fecisse legimus, Paulum quoque Apostolum, & quosdam discipulos.

cipulorum Christi qui in huiusmodi
 cultu mirandi extiterunt. Est autem
 Clericis tonsura signum quoddam quod
 in corpore figuratur, sed in animo agi-
 tur; scilicet ut hoc signo in religione vi-
 tia rescentur, & criminibus carnis no-
 stræ quasi crinibus exuamur, atque inde
 innovatis sensibus & comis rudibus eni-
 rescamus, expoliantes nos juxta Apo-
 stolum) veterem hominem cum actibus
 suis induentes novum, qui renovatur in
 agnitione Dei, quam renovationem in
 mente oportet fieri, sed in capite demō-
 strari, ubi ipsa mens noscitur habitare.
 Quod vero de tonso capite superius, in-
 ferius circuli Corona relinquitur, sacer-
 dotium regnumque Ecclesiæ in eis ex-
 istimo figurari. Tiara enim apud vete-
 res constituebatur in capite sacerdotū.
 Hæc ex bisso cōfecta, rotunda erat qua-
 si sphaera media, & hoc significatur in
 parte capitis tonsura. Corona autem, la-
 titudo est aurei circuli, quæ regum ca-
 pita cingit. Utrumque itaq; signum ex-
 primitur in capite Clericorum, ut im-
 pleatur etiam corporis quadam simili-
 tudine, quod scriptum est, Petro Apo-
 stolo perdocete. Vos estis genus electū,

K 2

rega-

regale sacerdotium. Quæritur autem cur, sicut apud antiquos Nazareos, non ante coma nutritur & sic ronderetur? sed qui hæc exquirunt, animadvertant, quid sit inter illud Propheticum velamentum, & hanc Evangelij revelationem, de qua dicit Apostolus: Cum transferis ad Christum auferetur velamen. Quod aut significabat velamen interpositum inter faciem Moylis & aspectum filiorum Israel, hoc significabat illis temporibus, etiam coma sanctorum, nam & Apostolus comam pro velamento esse dicit. Proinde jam non oportet, ut videntur crinibus capita eorum, qui domiso consecrentur, sed tantum ut revelentur, quia quod erat occultum in Sacramento Prophetiæ, jam in Evangelio declaratum est. *Concilij Aquisgranensis 1. cap. 1. sub Stephano 5. Papa & Ludovico Pio Imperatore. Anno Domini 816.*

Ut quicumque ex clero esse videntur, arma militaria non sumant, nec armati incedant, sed professionis suæ vocabulum religiosi moribus & religioso habitu præbeant. Quod si contempserint, tanquam sacrorum Canonum contemptores, & Ecclesiasticæ sanctitatis prophæ-

pha;

phanatores, proprii gradus amissione
mulctentur, quia non possunt simul
Deo & saeculo militare *Concilij Provin-*
culis Meldensis cap 37. sub Sergio Papa 2. &
Carolo Iuniore Rege Fran orum Anno Domini
845. hoc Concilium Me'dis inchoatum, Pari-
sis absolutum est anno sequenti, iterum pro-
mulgata fuere decreta Concilij Meldensis.

In Decretis Gregorij Papa scriptum
est; Si quis ex clericis laxaverit comam
anathema, unde sancimus, ut huius-
modi coerceantur ad pristinum statum
reverti *Concilij Moguntini 1. sub Leone IV.*
tempore Lotharij Imperatoris, Can. 15. Anno
847. in eo praesidebat Rabanus eiusdem civi-
tatis Archiepiscopus.

Hoc omnino de vitandum est, quia
nefas est, ut oblati à parentibus Deo
filij, voluptatis fræna laxentur. Igitur
(ut prædiximus) non liceat eis suscep-
tum habitum unquam deserere; sed con-
victi quod tonsuram aliquando habue-
rint, in religionis cultu habituque ve-
lint nolint permanere, cogantur. *Concilij*
Vvormatiensis Can. 22. habiti sub Hadriano
II. & Ludovico Pio Imperatore, Anno Domi-
ni 868.

Ut nemo Clericorum arma portet,

K 3

vel

vel indumenta laicalia induat. *Concilij
Metensis c. 3. sub Steph. Papa VI. alias III.
& tempore Arnulphi Regis Anno Dom. 888.*

In Synodo Chalcedonensi cap. 7. statutum est, ut Clerici qui semel in Clero deputati sunt, neque ad militiam, neque ad aliquam veniant dignitatem mundanam. Et hoc tentantes, & pœnitentiam non agentes, quominus redeant ad hoc, quod propter Deum primitus elegere, anathematizari. Nos autem eandem sequentes canonicam auctoritatem, statuimus ut Clericus Ecclesiasticè nutritus, in Ecclesia coram populo vel legens, vel cantans si postmodum relicto clericatus habitu, à Castris Dominicis, quibus adscriptus est, profugus & apostata elabatur, & ad seculum egreditur: ab Episcopo Canonicè coërceatur, ut ad sinum matris Ecclesiæ revertatur. Quod si in hac indisciplinatione perdurat, ut comam nutriat, constringatur ut iterum detondeatur, postea nec uxorem accipiat; nec sacrum ordinem attingat. Si verò huic huius sancti reluctaverit definitioni, secundum præstitutam Chalcedonensis Capituli constitutionem, anathema.

thema.

thematizetur. Sanctus Isidorus tales hippocentauris dicit esse similes, qui nec equi, nec homines, itaque quasi bruta animalia, libertate ac desiderio suo feruntur. *Concilij Triburiensis sub Formoso Papa can. 27. Anno 893.*

Ut nullus laicus ad quemlibet gradum Ecclesiasticum repente promoveatur, nisi post mutatum habitum saecularem, diuturna conversatione inter Clericos fuerit comprobatus. *Concilij Romani sub Nicolao II. Papa. can. 14 in eo convenerant simul 113. Episcopi, Anno Domini 1059.*

Ut autem ab omnibus in tonsura, habitu, & conversatione, honestas Ecclesiastica conservetur, districtè præcipimus universis Prælati, sub attestatione divini iudicii, firmiter injungere ut omnia supradicta observent: & quantum in ipsis fuerit, faciant à subditis monitione præmissa per censuram Ecclesiasticam inviolabiliter observari. *Galonis Cardinalis & Episcopi Parisiensis Constitutio. 7. Anno Domini 1105.*

Præcipimus etiam quod tam Episcopi, quam Clerici in statu mentis, in habitu corporis, Deo & hominibus pla-

cere studeant, & nec in superfluitate, scissura, aut colore vestium, nec in tonsura intuentium quorum forma & exemplum esse debent, offendant aspectum: sed potius quæ eos deceat, sanctitatem præ se ferant. Quod si moniti ab Episcopis emendari noluerint, Ecclesiasticis careant beneficiis. *Concilij Lateranensis generalis sub Innocentio II. can. 4. Anno Domini 11, 9. convenerant mille circiter Pralati.*

Præcipimus etiam, quod tam Episcopi, quam Clerici, neque in superfluitate, aut scissura vestium neque in tonsura intuentium, quorum forma, & exemplum esse debent, offendant aspectum, sed potius in suis actibus ea condemnent ut amorem innocentiae conversatione demonstrent, sicut dignitas exigit ordinis Clericalis. Quod si moniti ab Episcopis suis infra undecim dies non obtemperaverint, Ecclesiasticis beneficiis eorumdem Pontificum auctoritate priventur. Episcopi vero si præfixam poenam irrogare neglexerint: quia inferiorum culpæ ad nullos magis referendæ sunt, quam ad desides negligentisque rectores: tamdiu ab Episcopali officio absti-

absti-

abstineant, donec pœnam à nobis constitutam Clericis sibi subjectis imponant, nec etiam nisi præcedente congrua satisfactione relaxent. *Concilij generalis Rhemensis 2. can. 2. Præsidebat Eugenius 3. summus Pontifex, & conuenerat etiam illuc S. Bernardus.*

Clerici qui relicto ordine & habitu lapsi in apostasiam tanquam laici versantur, si in criminibus deprehensi teneantur, per censuram Ecclesiasticam non præcipimus liberari: tales enim inter apostatas numerandos sanctorum Patrum statuta declarant. *Concilij Lateranensis 3. generalis sub Alexandro 3. Papa, parte 2. 6. cap. Anno Domini 1179. conuenerant Episcopi 300.*

Clerici qui comam nutriunt, etiam invitati ab Archidiaconis suis tondeantur. Vestimentis autem aut calceamentis, nisi quæ honestatem & religionem deceant, uti non liceat. Si quis autem contravenire præsumperit, & communitus emendare noluerit, excommunicationi subiaceat. *ibidem parte 2. c. 4. Idem eiusdem verbis & sub pœna excommunicationis antea decretum fuerat in Concilio Londinensi sub dicto Alexandro can. 5. Anno*

K

Domini

Domini 1175. Item etiam in Concilio Agathensi Provinciali sub Symmacho Papa cap. 20 Anno Domini 506. In eo praesidebat S. Casarius Archiepiscopus Arelatensis idem dist. 23. c. Clerici qui comam.

Clerici officia, vel commercia secularia non exercent maximè inhonesta. Mimi jocularibus & histrionibus non intendant, & tabernas prorsus evitent, ni fortè causa necessitatis in itinere constituti. Ad aleas vel taxillos non ludant nec huiusmodi ludis intersint. Coronam & tonsuram habeant congruentem, & se in officiis divinis & alijs bonis exercent studijs diligenter. Clerici clausa deferant desuper indumenta, nimia brevitate, vel longitudine non notanda. & infra. In Ecclesia superindumentis lineis omnes utantur, nisi Monachi fuerint, quos oportet deferre habitum monachalem. Magni & universalis Concilij 4. Lateranensis sub Innocentio 3. cap. 16. Anno Domini 1215. Convenerunt simul plusquam 1100. Patres, Primo enim aderat summus Pontifex, deinde duo Patriarchae Metropolitanis septuaginta septem, Episcopi 412. Abbates autem & Priores vix 300.

Uc

Ut Clericalis ordinis honor debitus
 seruetur, auctoritate præsentis Conci-
 lij decernimus, ut tam Archidiaconi
 quam Decani, & omnes alij in persona-
 tibus & dignitatibus constituti, & om-
 nes Decani rurales & Presbyteri de-
 center incedant in habitu Clericali, &c.
*Concilij Oxoniensis sub Honorio 3. Papa cap.
 de habitu Clericorum. Anno Domini 1222.
 Præsidebat Stephanus Cantuariensis Archie-
 piscopus.*

Et nec ipsi (scilicet Presbyteri) nec alij
 Clerici comam nutriant, sed honestè
 tonsi & coronati incedant, &c. A crapula
 quoque & ebrietate, & alijs quibus ho-
 nestas eorum deformatur, omnino Cle-
 rici se abstineant vigilanter: ad quæ om-
 nia studiosè observanda, &c. à superio-
 ribus suis compellantur. *Ibidem cap. quod
 incipit, Et nec ipsi, cuius titulus est, ne Clerici
 comam nutriant.*

Quoniam in habitu Clericorum qui
 non Clericalis videtur, &c. grave scan-
 dalum laicis generatur, firmiter statu-
 endo præcipimus ut ad formam de ve-
 stibus Clericorum, &c. in Concilio
 generali edicta (scilicet in quarto Latera-
 nensi supra citato) per subtractionem

beneficiorum ab Episcopis restringantur ita quod in mensura decenti vestes habeant, &c. in Ecclesia coram Prælati suis in conventu Clericorum, & & ubique in parochijs suis, &c. *Concilij Londinensis auctoritate Ortonis Legati Sedis Apostol. congregati. can. qui incipit, Quoniam in habitu. &c. circa medium Concilij, sub Gregorio Papa 9. Anno Domini 1227.*

Edicto perpetuo prohibemus ne Clerici comam nutriant, maxime Sacerdotes, qui taliter tondeantur, ut pateant eis aures. Cæteri inferioris ordinis in tonsura non multum discrepent ab eisdem, & coronam desuper congruentem habent. *Concilij Salisburgensis constitutione, que incipit. Edicto perpetuo, tempore Gregorij Papa 10. Anno Domini 1274.*

Licet sit canonica sanctione statutum ut excommunicentur Clerici arma portantes, & ut habitum, tonsuram, & coronam deferant congruentem, & sæpe ab Ecclesiarum Prælati, jurisdictionem habentibus Clerici, &c. moneatur, ne in præmissis excedant, eorum tamen parvipendentes monitionem non videntur de excommunicatione cura-

de. Volentes prædictos, spiritualia vincula contemneres, temporali pœna ab his compesci, propter quæ non modicè derogatur Ecclesiasticæ honestati statuimus ut si quis de cætero post publicationem huius Concilij, inventus fuerit publicè arma portare, absque iusta & manifestata causa, ac licentia sui Diocæsani pro quolibet armorum, à suo Prælato jurisdictionem habente, condēnetur in solidos quadraginta ad minus & c. Qui autem compertus fuerit habitum, coronam, vel tonsuram incongruentem portare, pro vice qualibet in quinquaginta solidos condemnetur. *Concilij Ravennatis sub Honoro 4. Papa Rubrica. 3. anno Domini 1286.*

Statuimus & mandamus pro honestate ordinis Clericalis, quod nullus Religiosus vel Clericus portet arma vel vestimenta alterius coloris quam jure permitti: quæ desuper clausa sint atque talaria. Coronam etiam concedentem portent qua designetur regalis esse generis, & sperare se assequi debere partem hæreditatis divinæ, quæ scilicet sit rotunda, & ita tonsi sint inferius quod aures pateant, & c. *Concilium hoc ipso in:*

¶

longe

loco declarat vestes etiam extra civitatem
debere esse talares & statuta pœna pecun-
iaria contra inobedientes, addit. Quam si
non solverit infra mensem postquam
semel monitus fuerit & ipse excom-
municatus existat. Concilij Ravenna-
zis 3 post obitum Clementis 5. Rubrica 10. De
vita & honestate Clericorum ac ornatu eorū,
Anno Domini 1314 presidebat Rainaldus Ar-
chiepiscopus Raven.

Inter cæteros Prælatorum & Cleri-
corum excessus, hoc maxime inolevit,
quod spreta in vestibus forma Ecclesi-
asticæ honestatis, plurimi delectantur
esse deformes, & cupiunt laicis confor-
mari, quodq; mente gerunt habitu con-
fiterentur. Unde præter cætera quæ circa
vestes, tonsuram & habitus Clericorū,
tam in formis quam in coloribus, atque
comam seu capillos, vitamque & hone-
statem Clericorum jura statuunt, &
quæ nimium collapsa sunt, &c. Sacro
approbante Concilio innovamus, &
præcipimus diligentius observari illum
specialiter ab usum (eodem approbante
concilio) decernimus penitus abolen-
dum quod in quibusdam partibus non-
nulli Clerici, &c. etiam) quod magis

execra-

execramur) Prælati Ecclesiarum, &c. Longas cum magna & sumptuosa superfluitate vestes, &c. deferunt. *Concilij universalis Constantiensis Sess 43. c. de vita & honestate clericorum sub Ioanne 20. vulgo 23. Anno Domini 1414.*

Et si per sacros Canones nostrorum antecessorum & constitutiones, indecentia in vita & habitu Clericorum strictissime prohibeatur; nostri subiecti tamen, temporibus præsentibus hoc minime attendentes, tam in habitu quam reliquis ad honestatem in sortem Domini electorum spectantibus habenas suas dimiserunt. Nos igitur huic inhonestati clericorum occurrere volentes (nostrorum nihilominus antecessorum constitutionibus in suo robore duraturis) statuimus, ut quicumque clericus in sacris ordinibus constitutus, vel in minoribus & beneficiatus tantum, portaverit habitum à sacris Canonibus, vel à nostris antecessoribus prohibitum, si monitus fuerit eo ipso amissionem illius habitus incurrat ipso jure in aliquod opus pium convertendum. Et ut hæc constitutio nostris temporibus effectu non careat, suffragancis

ganeis nostris in virtute sanctæ obedi-
 tiæ, & sub interminatione divini iudicii
 præcipimus, quod per suas dioceses
 aliquos discretos & honestos Ecclesiæ
 sticos viros deputent qui prædictis cle-
 ricis, unica monitione talem habitum
 deponant, nullo amplius tempore reas-
 sumant: alioquin ipsum habitum eis pu-
 blicè auferant etiam violenter. *Concilij
 Salisburgensis Provincialis sub Martino 5. Pa-
 papæ de vita & honestate Clericorum. Anno
 Domini 1426. Presidebat Everhardus Ar-
 chiepiscopus Salisburgensis.*

Quamvis omnis gloria, cum ad æter-
 nam salutem abritus esse debeat, ve-
 rum quia militamus, illi, cum quo om-
 nis pulchritudo agri est, vilibus vesti-
 bus uti non debemus, absurdum ergo
 & reprehensibilem quorundam clerico-
 rum abusum, qui lugubres & luctuosas
 vestes induunt, & febiliores quam sua
 congruit honestati, ex eo se reddunt,
 quia parentes, consanguinei que eorum
 & amici corruptibilem carnis nostræ
 molem deponentes ad æternam patriam
 de præsentis exilij miseria convola-
 runt, penitus abolere volentes, cum &
 secundum sententiam ore benedictio
 pro

prolatam: qui credit in Christum, etiam si mortuus fuerit vivet, presentis constitutionis serie, sacro approbante Concilio, statuimus ut ulterius luctuosas vestes induere Clerici in sacris ordinibus constituti vel beneficiati nostrae Provinciae non audeant. Contrarium vero facientes eo ipso a perceptione fructuum suorum beneficiorum per tres menses qualibet vice sint suspensi, medietatem praedictorum fructuum pro expensis sequentis Concilij, medietatem vero pro teste Synodali eos accusante applicandam. Episcopi autem & alij Praelati praemissa observare teneantur, & si contra fecerint, viginti florenorum poenam, pro qualibet vice eo ipso incurrant Concilio sequenti applicandam. *Concilij Tolletani sub Sixto Papa IV. habiti capite cuius titulus est, quod Clerici non induantur luctuosis vestibus Anno Domini 1473.*

Singulari cura intendat quisque Praelatus, ne hi quibus praest vestes varij coloris &c. deferant, sed longis atque talaribus utantur &c. Barbam & comam non nutriant, coronam & tonsuram deferentes, tum summo opere curante, ne quem laicorum indecentia
vesti-

vestitus offendant ut sacris canonibus
cautum est. *Constitutionum Cardinalis
Campegij de Latere legati. factarum Ratisbo-
na ad reformandum Clerum Germania can.
2. Sub Clemente 7. Anno Domini 1524.*

Omnes Clericos, maxime in sacris
constitutos admonitos esse volumus :
secum in sanctorum loco sint, necessi-
tatem bene vivendi, non licentiam pec-
candi esse assecutos. Idcirco eos hor-
tamur ut opera sanctorum exercent,
luceantque coram hominibus opera eo-
rum, fiatque verè illud sal Evangeli-
cum. In ministerio vigilantes & solli-
citi, plantent, evellant, dissipent :
& cum summo studio ædificent quæ
pietatem respiciunt. Insuper professio-
nem suam probent habitu, scilicet ut
per decentiam habitus extrinseci, in-
trinsecam morum honestatem osten-
dant. Vestitus ergo clericorum, maxi-
me in sacris constitutorum, non sit ex-
pectoratus: sed à collo desuper undique
clausus, à manicis, lateribus, & re-
tro. Cum elationis habeat calumniam,
quicquid propter venustatem non pro-
pter necessitatem accipiunt: & ne
bona Ecclesiæ quæ pauperum sunt, in
factum

fastum & corporis ornatum (qui à sa-
crato ordine alienus esse debet) con-
vertantur : inhibemus omnibus & sin-
gulis Ecclesiasticis nostræ Provinciæ ,
ne vestimentis exterioribus & sagis ob-
longis sericeis , in publico aut domesti-
cè utantur , sub pœnis arbitrio diœce-
sanorum imponendis. *Ex decreto mo-
rum. Concilij Senonensis cap. 23. Cuius
titulus est qualis debet esse habitus clericorum
& virorum Ecclesiasticorum. Anno Do-
mini 1528. sub Clemente 7. Presidebat
Eminentissimus dominus Antonius à Pra-
to Cardinalis presbyter , Archiepiscopus Se-
nonen. Galliarum ac Germania Primas ,
nec non Albigenfis Episcopus & Francia
Cancellarius*

Vestes sint calares , non fronciatæ ,
nec nimia amplitudine superfluæ , nec
plus æquo constrictæ , in quibus clerica-
lis ordinis honestas & modestia , fastus
jactantia , vel elationis vitium depre-
hendatur. Non etiam Camisias gestent
(quod dicunt fronciata ; Ipsi quoque
Clerici in sacris præsertim constituti ,
&c. neque comam relaxent aut bar-
bam nutriant , sed tonsuram , Coro-
nam

nam seu resuram habeant secundum ordinem suam honeste ralam. *Ibidem c. 24.*

In incessu quoque honestatem exhibeant, ut gravitate itineris, mentis maturitatem ostendant. Incompositio enim corporis, risus dissolutus, indecens oculorum vagatio inæqualitatem indicant mentis. *Ibidem cap. 25.*

Clerus nostræ Diœcesis, Corona tonsura & incessu decorem servet, superiore veste talari indutus. *Concilij Augustani auctoritate Ottonis Cardinalis Episcopi Augustani celebrati 5. Anno Domini 1548. sub Paulo Papa 3.*

Quia verò etsi habitus non facit Monachum, oportet tamen Clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci, morum honestatem intrinsecam ostendant: tanta autem hodie aliquorum inolevit temeritas, Religionisque contemptus, ut propriam dignitatem & honorem Clericalem parvi pendentes, vestes etiam deferant publice laicales, pedes in diversis ponentes, unum in divinis, alterum in carnalibus. Propterea omnes Ecclesiasticæ personæ, quantumcumque exemptæ, quæ aut in sacris fue-

rinc

Fuerint aut dignitas, personatus, officia
aut beneficia qualiacunque Ecclesiasti-
ca obtinuerint, si postquam ab Episcopo
suo, etiam per edictum publicum mo-
niti fuerint, honestum habitum clerica-
lem illorum ordinis, & dignitati con-
gruentem, & juxta ipsius Episcopi ordi-
nationem, & mandatum nō detulerint,
per suspensionem ab ordinibus, ac offi-
cio & proventibus ipsorum beneficio-
rum, nec non, si semel correpti, denuo
in hoc deliquerint, etiam per privatio-
nem officiorum, & beneficiorum, hu-
iusmodi coerceri possint & debeant: se-
cundum constitutionem Clementis 5.
in Concilio Viennensi editam quæ inci-
pit, quoniam invocando & ampliando,
&c. *Concilij Tridentini sessione 14. decretū
morum cap. 6. Anno Domini 1563.*

Nihil est quod alios magis ad pieta-
tem & Dei cultum assidue instruat, quā
eorum vita & exemplum, qui se divino
ministerio dedicarunt: cum enim à re-
bus sæculi in altiore sublati locum
spiciantur, in eos tanquam speculum re-
liqui, oculos conjiciunt, ex ijsque su-
munt quod imitentur. Quapropter sic
debet omnino Clericos sortem Domini

voca-

vocatos, vitam, moresque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incesu, sermone, alijsque omnibus rebus, nihil nisi grave, moderatum ac religione plenum, præ se ferant: levia etiam delicta quæ in ipsis maxima essent, effugiant, ut eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cum igitur quo maxime in Ecclesia Dei & utilitate, & ornamento hæc sunt, ita etiam diligentius sunt observanda, statuit sancta Synodus, ut quæ alias à summis Pontificibus, & à sacris Concilijs de Clericorum vita, honestate, cultu, doctrinaque retinenda, ac simul de luxu, commestationibus, choreis, aleis, lusibus, ac quibuscunque criminibus, necnon sæcularibus negotijs fugiendis copiosè, ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum iisdem pœnis, vel majoribus arbitrio ordinarij imponendis, observentur, nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet suspendat. Si qua vero ex his in desuetudinem abiisse compererint, ea quàm primum in usum revocari & ab omnibus accuratè custodiri studeant, non obstantibus consuetudinibus quibuscunque

que

nes
flu,
ihil
ple-
icta
t, ut
era-
Ec-
ento
ob-
que
a sa-
ho-
en-
oni-
bus-
lari-
alu-
oste-
arbi-
atur,
que
: sus-
tudi-
n pri-
nibus
n ob-
scua-
que

que, ne subditorum neglectæ emen-
dationis ipsi condignas Deo vindice
pœnas persolvant. *Ibidem sess. 22. decretis
de reformatione cap. 1.*

Episcopi ex sacri Tridentini Conci-
lij autoritate per edictum ad mensem
ab eis proponendum, moneant omnes
quascunque Ecclesiasticas personas,
quæ aut sacris initiatæ sint aut dignita-
tes personatus, officia, beneficia
qualiacunque Ecclesiastica, etiam sim-
plicia obtineant, etiam si studij causa
absint, & in gymnasijs publicis, aut
ubivis locorum sint, ut qui in provincia
manent ad duos menses, qui vero ex-
tra provinciam fines, ij ad quatuor cle-
ricalem habitum sumant, ordini suo
ac dignitati congruentem; hac consti-
tuta pœna, ut qui non paruerint, si in
sacris ordinibus sunt, ab omni ordi-
num suorum munere sint suspensû, &
beneficiorum suorum omnibus anni
unius fructibus jure ipso privati sint;
quos Episcopus pijs locis arbitrio attri-
buet. Sin autem beneficium Ecclesia-
sticum nullum obtinent, alias pœnas
luant Episcopi iudicio. Si qui autem
post mensem transacto tempore, in
edicto,

edicto ad Clericalem habitum sumen-
 dum præscripto, eum vel non suscepisse,
 vel susceptum abiicisse, convicti
 fuerint, officijs ac beneficijs Ecclesia-
 sticis priventur, & severè præterea ab
 Episcopo puniantur. Presbyteri, Dia-
 cono, Subdiacono ceterique Clerici,
 Clericali tonsura sint insigniti ad eam
 formam quam ratio uniuscuiusque or-
 dinis, Episcopi arbitrio postulabit.
 Comam verò & barbam nestudiose ita
 recidatur, ut pili in sacrificio Missæ
 Christi Domini Corpus & sanguinem
 sumentem non impediunt, &c. Ne se-
 rico vestimento aut ornamento domi
 aut foris utantur; &c. Camisias ad col-
 lum & ad manus crispas & rugosas vel
 artificio elaboratas rejiciant. Collare,
 quod dicunt, simplex, ac modice latum
 honeste reclinetur. Externa vestis sim-
 plex sit ac talaris, *Concilij 1. Mediola-
 nensis provincialis in secunda parte Constitu-
 tionum. cap. de Clericorum vestitu sub Pio 4.
 Papa præsidebat sanctus Carolus. Anno Do-
 mini 1565.*

Sacerdotes in sacramentorum admi-
 nistratione semper superpellicem &
 Atolam adhibeant *ibidem eodem cap. sine.*

Ne

Ne Sacerdos neve Clericus cuiusvis ordinis pro foribus Ecclesiæ stet, aut officinas obeat, aut via incedat, aut extra Ecclesiam exeat superpelliceo indutus; nisi cum processiones aut aliud Ecclesiasticum munus & officium obit quod superpelliceum requirat. *Concilij 3. Mediolanensis provincialis sub Gregorio 13. cap. de ijs quæ partim ad ordinis Sacramentum, partim ad Clericorum honestatem ac studia pertinent, ante medium. Anno Domini 1573. presidebat sanctus Carolus.*

Clericus Sacerdoti Missam celebranti ministrans semper indutus sit superpelliceo puro & mundo, eoque non lacero, neque ulla alia ratione indecenti: si contrafecerit, tum ipse, tum sacrista, tum Ecclesiæ præfectus, tum Sacerdos etiam qui sibi ministrare permiserit plectatur arbitratu Episcopi. *Concilij 4. Mediolanensis sub Gregorio 13. Constitutionum secunda partis, Capite, quæ pertinent ad sacratissimum Missæ sacrificium & divina officia ante medium Anno 1576. presidebat sanctus Carolus.*

De tonsura Clericali decretum in Concilio provinciali primo confeci-

L

mus:

mus: sed ut pro ordinis quo quisque initiatus est ratione illam magnitudine distinctam, conspicuè ferat; certam atque præfinitam illius formam hoc decreto describi placuit; quam omnes ita servare jubemus, ut neque ea minorem, nec verò etiam maiorem quisquam omnino Episcopo inferior gerat, quacunque dignitate ille præditus sit. Sacerdotalis igitur tonsuræ forma, in orbem ducta latè & amplè pateat uncijs quatuor. Diaconalis vincia una minor, Subdiaconalis aliquanto angustior quàm diaconalis. Minorum denique ordinum Corona lata sit undique uncijs duabus. *Concilij Mediolanensis 5 provincialis, constitutionum parte 3. Cap. que ad Clericorum honestatem pertinent, tempore Gregorij 13. Papa Anno 1579. in eo præsidebat sanctus Carolus.*

Clericus qui amictu Clericali indutus, incedit; ne in propinquorum, ne parentū quidem obitu, vestes lugubres more laicorum induat, gestetque. Neque vero vestis formā, aut panni genus; quo clerum universum uti moris est, commutet, sed pium erga propinquos mortuos charitatis studium officiumque præ
se ferat

seferat omnia alia ratione, quæ cum clericalis ordinis decore, dignitateque omnino conveniat. *Ibidem eodem Capite.*

Clericorum vitam habitu, studijs, conversatione decet esse integram, ut qui alijs ordine præsumunt, etiam exemplo, & laudabili morum, & studiorum institutione præluceant. *Et infra*, in signe clerici tonsura est ac vestis talaris: qui igitur in clericalem militiam adscitus est, norit à se hoc primum requiri, ut habitum & tonsuram deferat, qui non detulerit sciat se pœnis juris subjacere. *Concilij provincialis Aquileiensis sub Clemente 8. cap. de vita & honestate clericorũ initio. Anno Domini 1596. præsidebat Franciscus Aquileia Patriarcha & Princeps.*

Non æstiment qui ad subdiaconatus ordinem, & superiores proveci sunt, si beneficio Ecclesiastico careant horis Canonicis recitandis obstrictos non esse, omnino vero intelligant quemadmodum qui beneficium habent, Ecclesiasticum, horas canonicas non recitantes, ultra peccati mortalis reatum amissione fructuum plectuntur; ita illos omittendo horas canonicas mortale

L. 2

liter

liter peccare, nec se prætextu beneficij non adepti excusare posse. *Et paulo infra* Qui muneris sui partes neglexerit, & convincialiquo modo poterit, vel non recitare, vel ordinem recitandi non intelligere, pœnis debitis etiam in foro exteriori, ultra peccati reatum, plectendum & suæ correctionis beneficio & aliorum exemplo decernimus. *Ibidem eodem cap. ante medium.*

Habitu clericalem in civitatibus, terris & oppidis dicimus esse vestem talarem collo constrictam, cum pallio superiore longo, *Et paulo infra.* Colorem nigrum modestiæ clericali aptum, Convenientemque dicimus, colores alios quoscunque in manicis & fibulis caligarum damnamus. *Ibidem eodem Capite etiam ante medium.*

Omnibus & singulis quæcunque sine dignitate, officio ac beneficio præditi, quibus divinis in choro interessendi munus est adjunctum, sub suspensione à divinis interdiciamus, & inhibemus ne in chorum ad divinorum interessentiam ascendant sine veste coloris nigri usque ad talos demissa & ad collum constricta, & superpelliceo decenti, *Et paulo infra,*

infra, si enim locis omnibus clerus ornatus esse debet, multo sane magis in loco sacro, & in choro ubi laudes Deo persolvuntur, gratiæ aguntur, postulationes fiunt, esse debet. *Ibidem eodem cap. similiter ante medium.*

Si quis sanctas ac venerabiles has constitutiones parvi pendat eis obedire detrahens, legat pro amore Dei sequentes.

IN iudicio Dei ignis æterni tormenta sustinebit qui Ecclesiastica decreta neglexerit. *Sancti Clementis Epistola 1. in fine Anno Domini 93.*

Sacris patrum regulis & constitutionibus inobedientem suscipere non possumus nec debemus, &c. quia infames omnes censemus, qui &c. Apostolicam vel regulam postponunt auctoritatem. *Dionisij Papæ epistola. 2. circa finem Anno Domini 260.*

Violatores canonum voluntariè, graviter à sanctis patribus judicantur, & à sancto Spiritu; cuius instinctu ac dono dictati sunt; damnantur, quoniam blasphemare in Spiritum sanctum non incongruè videntur, qui contra eosdem